

územný plán návod na použitie

Aplikácie stratégie rozvoja obcí s dôrazom na udržateľný rozvoj

OZ EnviArch

Ing. arch. Martin Baloga, PhD.
Ing. arch. Ján Bátora

ÚZEMNÝ PLÁN: NÁVOD NA POUŽITIE

Vydalo OZ EnviArch v rámci projektu
„Aplikácie stratégie rozvoja obcí s dôrazom na udržateľný rozvoj“

Nepredajné
Tvarožná, 2015

ISBN 978-80-971956-2-5

Publikácia je určená všetkým samosprávam, ktoré majú záujem o koncepčný rozvoj a pre tento účel chcú efektívne využiť nástroje územného plánovania.

Publikácia je koncipovaná ako návod na obstaranie, spracovanie a používanie územného plánu obce, aby nebol len formálnym dokumentom, nutnosťou vyžadovanou zákonom, ale účinným nástrojom na ochranu investícií, záujmov koncepčného rozvoja a vzájomnej koordinácii činností v území s cieľom dlhodobého udržateľného rozvoja.

Územnému plánu sa venujeme v prostredí zákona č. 50/1976 a súvisiacich vyhlášok. Uvedené princípy a zásady spracovania a užívania územného plánu obce, ako ich uvádzame, však majú všeobecnú platnosť.

Uvádzané poznatky vychádzajú z dostupnej literatúry, súčasného výskumu v oblasti urbanizmu a priestorového plánovania na Slovenskej technickej univerzite, vzdelávacích aktivít Združenia pre urbanizmus a územné plánovanie na Slovensku a praxe v oblasti územného plánovania.

OBSAH

Kapitola 1: **informácie pre používateľa**

Kapitola 2: **začínáme**

Kapitola 3: **postup**

kapitola 4: **obsah balenia**

Kapitola 5: **doplňky**

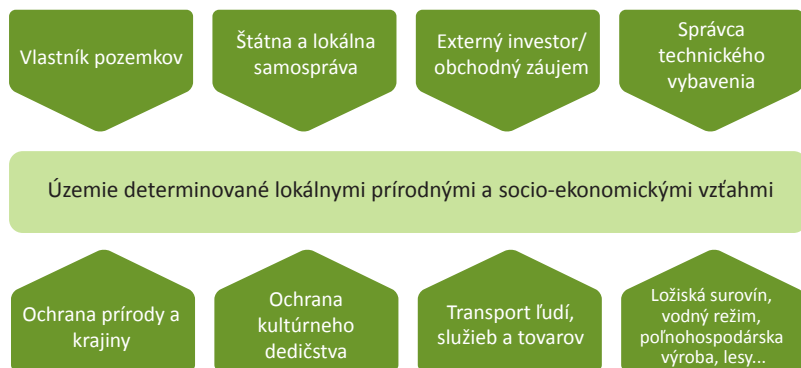
Kapitola 6: **zverejňovanie**

Kapitola 7: **tipy na záver**

Kapitola 8: **účet**

ČO JE TO ÚZEMNÝ PLÁN?

Územie je nevyčerateľným, ale konečným zdrojom. Krajina, v ktorej žijeme, zahŕňa množstvo rozličných aspektov, ktoré navzájom spolupôsobia. Od prírodných zložiek ako terén, pôda, klíma, rastlinstvo cez socio-ekonomické faktory až po bežné otázky každodenných požiadaviek pre život človeka tvoria bezpočet kombinácií, všetky tieto zložky vzájomne pôsobia a vytvárajú tak jedinečné územie.

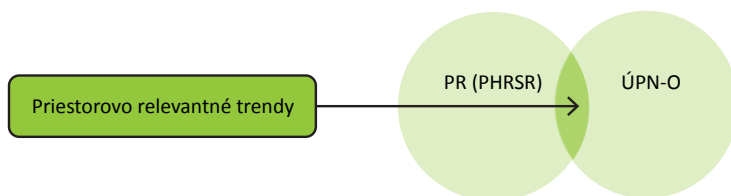

Obr. 1. Požiadavky na územie

Možností, ako tieto požiadavky navzájom sklbiť, uprednostniť a následne aplikovať, je veľké množstvo. Pre vzájomné prepojenie požiadaviek a správne nastavenie pravidiel pre rozvoj obce je potrebné poznať **víziu**, cieľ, ktorý chce obec dosiahnuť. Bez stanovenia finálnej požadovanej kvality je ťažké stanoviť kroky, ako sa k nej dopracovať a ešte ťažšie stanoviť pravidlá, ktoré sa pre dosiahnutie požadovaného výsledku, musia dodržiavať.

Pre stanovenie vízie, jednotlivých cieľov a operatívnych opatrení slúži Plán rozvoja obce (Plán hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce) ako to uvádza naša legislatíva. V princípe má ísť o strategický plán rozvoja, ktorý hovorí o tom, kam má obec kráčať a ako to dosiahnuť. Pre efektívne využitie tohoto dokumentu je potrebné:

- dobre stanoviť víziu. Vízia musí byť jasná, ľahko zapamätateľná. Je reklamným sloganom obce. Dobrá vízia sa dá povedať niekoľkými slovami.
- Okrem krátkodobých cieľov (I. hierarchickej úrovne) mať zadané aj dlhodobé ciele (II. hierarchická úroveň), ktoré presahujú návrhové/plánovacie obdobie a pozerajú sa ďalej.
- Určiť priestorovo relevantné trendy. To sú tie, ktoré majú priestorový priemet do územia a je ich potrebné zapracovať do územného plánu.

Obr. 2. Priestorovo relevantné trendy

! Územný plán je priestorovým priemetom stratégie rozvoja do územia.

KTORÉ POŽIADAVKY MAJÚ PREDNOSŤ?

Územie je konečným zdrojom a požiadavky naň sú často protichodné.

- Prvým kľúčom na roztriedenie prioritných a ostatných požiadaviek je vízia so stanovenou stratégiou.
- Druhým kľúčom je pravidlo, že žiadna požiadavka nemá prednosť automaticky.

Územný plán, ako aj ostatné strategické dokumenty obce musí vznikáť ako dohoda medzi jednotlivými používateľmi územia. Je istou formou dohody/zmluvy, ktorá obsahuje grafickú a textovú časť na pravidlách, ako budeme územie využívať. Územný plán je nástrojom ochrany hodnôt v území, nie samozvaným reštrikčným nástrojom na obmedzovanie slobôd niekoho alebo niečoho.

! Územný plán je spoločenskou dohodou o využívaní územia.

Územný plán obce je dokument, ktorý vzniká ako výsledok spoločenskej dohody o využívaní územia. Predstavuje súhrn regúl – podmienok, za akých je možné územie využívať. Územný plán vychádza z koncepcie územného rozvoja (funkčného a priestorového rozvoja územia) a premieta ju do pravidiel.

Územný rozvoj chápeme ako rozvoj, ktorý udržateľným spôsobom uspokojuje základné životné potreby ľudí v krajine, pričom neznižuje jej diverzitu, zabezpečuje optimálne priestorové usporiadanie a funkčné využívanie územia, environmentálnu bezpečnosť a vhodnosť stavieb a zariadení, tvorbu a zachovanie územného systému ekologickej stability, šetrné využívanie prírodných zdrojov, ochranu prírodného a kultúrneho dedičstva.

OBSTARÁVATEĽ

Verejný obstarávateľ

Podľa zákona 25/2006 Z.z. v znení neskorších predpisov je podľa § 6 verejným obstarávateľom obec. Obec ako verejný obstarávateľ obstaráva službu, teda obstaranie územného plánu prostredníctvom odborne spôsobilej osoby na obstaranie územnoplánovacích podkladov a územnoplánovacej dokumentácie spracovanie územnoplánovacích podkladov alebo územnoplánovacej dokumentácie

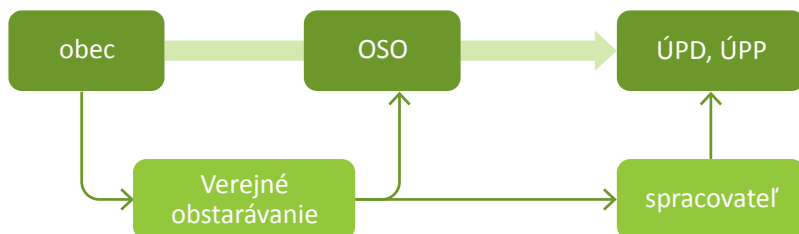
Obstarávateľ

Podľa zákona 50/1976 Z.z. v znení neskorších predpisov podľa § 16 územnoplánovacia dokumentáciu obstaráva orgán územného plánovania. Pre územný plán obce a územný plán zóny je orgánom územného plánovania obec.

Odborne spôsobilá osoba pre obstaranie územnoplánovacích podkladov (ÚPP) a územnoplánovacej dokumentácie (ÚPD)

Obec (obstarávateľ) obstaráva územnoplánovacia dokumentáciu prostredníctvom odborne spôsobilých osôb. Register týchto osôb vedie Ministerstvo dopravy, výstavby a regionálneho rozvoja.

Obr.3 Schéma obstarania ÚPD a ÚPP

SPRACOVATEĽ

Musí byť oprávnenou osobou podľa osobitného predpisu.

Podľa metodického usmernenia Ministerstva dopravy, výstavby a regionálneho rozvoja SR zo dňa 4.2.2015 sú takouto osobou v súlade s § 45 ods. 1 zákona č. 50/1976 a § 4 písm. c) zákona č. 138/1992 Zb. len **autorizovaní architekti**, ktorí sú zapísaní v zozname autorizovaných architektov Slovenskej komory architektov (SKA).

Vzhľadom na skutočnosť, že právne predpisy sa stále pripravujú, je potrebné vedieť, že ide o autorizovanú osobu. Keďže v súčasne platných predpisoch platí autorizácia SKA na viaceré vybrané činnosti vo výstavbe, je vhodné obrátiť sa na autorizovaného architekta, ktorý sa zaoberá spracovaním ÚPP a ÚPD. Spracovateľ nemôže byť súčasne odborne spôsobilou osobou pre obstaranie ÚPP a ÚPD.

Pre výber spracovateľa sa rovnako ako na odborne spôsobilú osobu používa verejné obstarávanie. Pre spracovateľa sa však, vzhľadom na to, že ide o vysoko odbornú duševnú činnosť:

- nepoužíva elektronická aukcia
- neodporúča sa používať elektronické trhovisko, nakoľko nejde o štandardne dostupnú službu*

Pre výber spracovateľa sa používa:

- súťaž návrhov
- ekonomicky najvýhodnejšia ponuka, kde cena nie je jediným kritériom

Pre výber spracovateľa je vhodné sa obrátiť priamo na Slovenskú komoru architektov, ktorá pomôže s prípravou podmienok pre výber spracovateľa:

Panská 15, Bratislava, www.komarch.sk

Návrh opatrený schvaľovacou doložkou, kde sa uvádza dátum a číslo uznesenia.

V prípade nového podnetu sa spracuje zmena a doplnok územného plánu. Odporúča sa vypracovať úplne znenie pre prehľadnosť používania plánu.

Obec je povinná raz za 4 roky preskúmať aktuálnosť územného plánu, kde sa zisťuje, či nastavená regulácia vyhovuje potrebám obce, stavu vývoja spoločnosti a stratégií rozvoja obce. De jure sa každá zmena a doplnok považuje za jeho preskúmanie. De facto ním však nie je. Preskúmanie územného plánu sa neobstaráva prostredníctvom odborne spôsobilej osoby. Výsledkom preskúmania by malo byť stanovisko, kde sa určí, či územný plán vyhovuje bezo zmien, pristupuje sa ku zmenám a doplnkom alebo k novému územnému plánu.

Sú prvou etapou. Prieskumy alebo analýza musia byť vždy súčasťou procesu. V prostredí zákona 50/1976 sa neschvaľujú, ale je dobre zobrať ich výsledky na vedomie v zastupiteľstve.

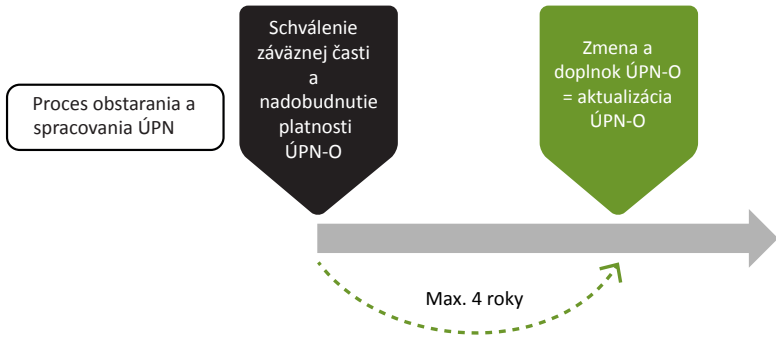
Výsledkom prieskumov majú byť odporúčania na vhodné plochy pre ďalší stavebný rozvoj a odporúčania na zásahy v krajine.

Zadanie sa verejne prerokuje a následne schvaľuje. Požiadavky v zadaní sú záväzne pre riešenie v územnom pláne a všetky jeho zmeny a doplnky.

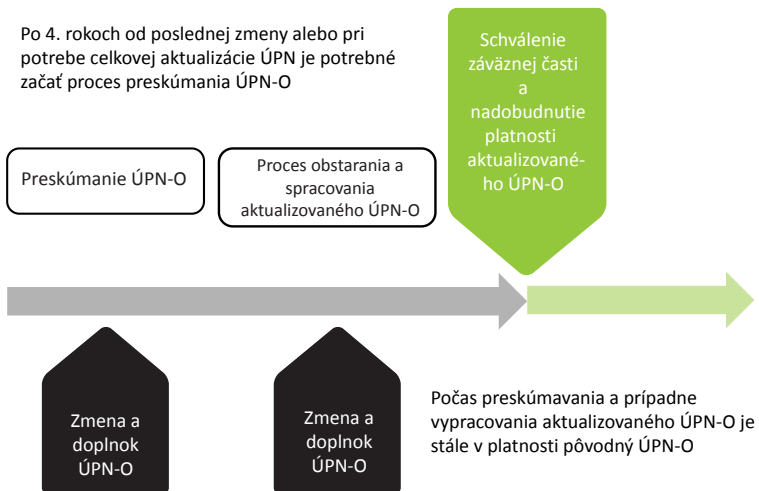
Nie je povinný. Potrebné spracovať pre obce nad 2000 obyvateľov a tam, kde sa požaduje variantné riešenie niektorých problémov. Spracuje sa variantne. Na základe súborného stanoviska sa pristupuje k spracovaniu návrhu.

Spracuje sa invariantne. Verejne sa prerokuje. Výsledky prerokovania je vhodné spracovať do návrhu po prerokovaní, kde sa zosumarizujú všetky zapracované požiadavky. V prípade, že ide o veľké rozdiely voči prerokovanému konceptu, je potrebné návrh opätovne prerokovať. Výsledný návrh po prerokovaní sa schvaľuje uznesením a jeho záväzná časť sa vyhlasuje všeobecne záväzným nariadením.

Prerokovanie územného plánu trvá 30 dní od doručenia poslednej doručky, takže cca 45 dní. Počas tejto doby je verejné stretnutie s občanmi a organizáciami. Výsledok prerokovania sa zapracuje do prehľadného vyhodnotenia, kde uvedie, ako bolo naložené s pripomienkami. Tie pripomienky, ktoré nie je možné zapracovať, sa musia prerokovať opätovne.

Po 4. rokoch od poslednej zmeny alebo pri potrebe celkovej aktualizácie ÚPN je potrebné začať proces preskúmania ÚPN-O

ČO MÁ ÚZEMNÝ PLÁN OBSAHOVAŤ

Územný plán pozostáva zo smernej a záväznej časti. Z grafickej a textovej časti. Je to jeden nedeliteľný dokument. Musí sa čítať spolu.

Textová smerná časť

Nie je záväzná. Má charakter odôvodnenia. Popisuje podrobne riešenie a odôvodňuje, prečo sa pristúpilo k takémuto riešeniu.

Textová záväzná časť

Je súhrnom regulatívov. Nemá popisovať, ani vysvetľovať. Obsahuje slovné vyjadrený limit, príkaz, obmedzenie. Odporúča sa jednotlivé regulatívy číselne jednoznačne označiť. Označenie musí byť jedinečné.

Regulatívy:

- majú všeobecný charakter vzťahujúci sa na celé územie
- vzťahujúci sa na oblasť riešenia (technická vybavenosť, bývanie...)
- vhodné je definovať aj regulatívy, ktoré sumarizujú, resp. definujú konkrétne zásady na územne homogénnu jednotku a tieto spísať do regulačného listu. Tento regulačný list slúži zároveň ako základná územnoplánovacia informácia pre stavebníka.

Záväzná časť predstavuje vlastný územný plán.

Grafická smerná časť

Graficky vyjadruje popis v textovej časti v tematicky zameraných výkresoch.

Grafická záväzná časť

Podľa platnej legislatívy predstavuje čiastočne výkresy s vyznačením záväzných častí riešenia a tzv. schému záväznej časti. Táto „schéma“ však môže byť aj plnohodnotným čitateľným výkresom regulatívov.

Schéma záväznej časti - výkres regulatívov graficky zobrazuje reguláciu z textovej záväznej časti, teda:

- priestorové vymedzenie využívania územia/funkčných plôch
- zobrazenie verejnoprospešných stavieb
- vymedzenie priestorovo a funkčne homogénnych jednotiek, na ktoré sa vzťahujú príslušné regulačné listy

REGULATÍV

Je slovné a/alebo graficky vyjadrené pravidlo vymedzujúce limit, príkaz, zásadu.

Komplexná regulácia územia vyžaduje:

- reguláciu využívania územia - definovanie prípustného, neprípustného a obmedzeného využitia jednotlivých plôch. Musí byť jednoznačná a rovnaké označenie musí mať v texte ako v grafickej časti
- podmiennečne prípustné využitie na základne podmienky (pomer plôch, ...). Zvyšuje flexibilitu územného plánu.
- priestorovú reguláciu - definovanie hustoty, výšky a iných priestorovo relevantných kritérií pre umiestňovanie stavby. Nemusí byť určená pre všetky homogénne jednotky.
- reguláciu využitia krajiny - starostlivosť o zeleň, opatrenia pre podporu systému ekologickej stability, druhové zloženie, krajinná kompozícia
- špecifická regulácia - vymedzenie špecifických regulatívov vzťahujúcich sa na jedinečné hodnoty alebo identitu územia. Napr. objekty a krajinné štruktúry a prvky, ktoré nie sú inak chránené.

PRAVIDLÁ PRE VYTVÁRANIE PRAVIDIEL

Aj pre vytváranie pravidiel platia zásady, ktoré potrebné dodržiavať, aby územný plán nebol len formálnym dokumentom, ale slúžil na ochranu investícií v území. Obec je povinná dbať na blaho svojich obyvateľov, na kvalitu ich životného prostredia, bezpečnosť a kvalitu bývania. Práve územný plán je účinný nástroj na šetrenie verejných financií a ochranu majetku svojich obyvateľov a investorov v území. Zvyšuje právnu istotu v území.

Jednoduchosť a jednoznačnosť

Pravidlá musia byť prehľadné a jednoduché. Nesmú byť dvojznačné a mať veľa výnimiek. Územný plán musí zaručovať právnu stabilitu a istotu v území.

Preregulovanosť

Množstvo pravidiel musí byť nízke. Zbytočne preregulovaný územný plán je samoučelnou brzdou rozvoja v území.

Koncepcnosť

Z územného plánu musí byť jasná koncepcia rozvoja územia

Náväznosť

Jednotlivé strategické dokumenty obce musia na seba nadväzovať. T.j. ÚPN na PHSR, rozpočet, koncepciu rozvoja územia, vyššiu ÚPD a pod.

Participatívne plánovanie

Na vytváraní pravidiel sa musí vo veľkej miere zúčastniť verejnosť, aby sa s územím zžila a považovala pravidlá za nástroj obrany svojich práv a hodnoty majetku, ako aj územia, v ktorom žije. Územný plán nie za nástroj šikany investorov a obyvateľov.

Transparentnosť

Územný plán musí byť prístupný 24 hodín, 7 dní v týždni, 365 dní v roku. Ktokoľvek si môže overiť, čo sa bude v jeho susedstve stavať,

čo zvyšuje právnu istotu. Zároveň je reklamou a ponukou disponibilných území pre investovanie.

SÚČASNÉ TRENDY VO VYTVÁRANÍ REGULATÍVOV

Od ex post k ex ante

Od plánovania po príchode investora k plánovaniu parametrov požadovaných od prichádzajúcich investorov

Od architektonického k plánovačskému územnému plánu

Od územného plánu, ktorý je skôr urbanistickou štúdiou a popisuje stav v budúcnosti k popisu procesu, kvalít a limitov ako dosiahnuť požadovanú kvalitu v území

Od ekologického k ekonomickému

Aj ekologická stabilita je podmienená stabilitou rozvoja v území. Ekologický princíp bezbrehej ochrany je v konečnom dôsledku kontraproduktívny. Ekonomický cieľ však musí rešpektovať prostredie, do ktorého vstupuje a považovať ho za svoj benefit.

Od zložitého k jednoduchému, ale komplexnému

Nie je potrebné všetko regulovať, ale je potrebné riešiť celé územie s definovaním parametrov, ktoré sa regulujú a parametrov, ktoré sa územným plánom neupravujú.

Od direktívneho k participatívneho procesu

Územný plán nie je nástrojom šikany, ale spoločenskou dohodou o využívaní územia. Ľudia musia vedieť, čo sa v ich obci plánuje. Aspoň tí, ktorí o to majú záujem...

ČO AK V SCHVÁLENOM PLÁNE NIEČO NEVYHOVUJE?

Plánovanie je neustály proces. Niekedy je potrebné v územnom pláne urobiť zmeny. Je to veľmi citlivý proces, a treba k nemu pristupovať rovnako zodpovedne, ako k celému územnému plánu. Pred rozhodnutím o zmene je potrebné zvážiť:

Žiadna kaša sa neje taká horúca, ako sa uvarí

Každú zmenu územného plánu je potrebné zvážiť a prehodnotiť jej náväznosť na okolie. Niekedy je požiadaviek viac, a tak je výhodné ich zosúladiť, prehodnotiť ich vhodnosť a následne RAZ ROČNE zapracovať

Zásah do koncepcie

Niektoré zmeny sú len kozmetickou úpravou, niektoré nebadane a iné okato menia samotnú koncepciu územného plánu. Aj koncepcia sa môže zmeniť, ale častá zmena smeru robí cestu bezcieľnou.

Zodpovednosť obce voči žiadateľovi

Požiadavku žiadateľa je vhodné pred začatím územného plánu odobrať uznesením miestneho zastupiteľstva

Kto zmenu zafinancuje

Podľa par. 19 z. 50/1976 Zb. môže obec žiadať o financovanie zmeny žiadateľa, ak jeho výhradná potreba túto zmenu vyvolala

VEREJNÝ DOKUMENT

Územný má byť minimálne zverejnený vo forme stiahnuteľných súborov vo formáte rastrového obrázka (.jpg) alebo prehliadacích vektorových formátoch (.dwf, .pdf..). Nie je potravinovým balíčkom pre mole v zásuvke.

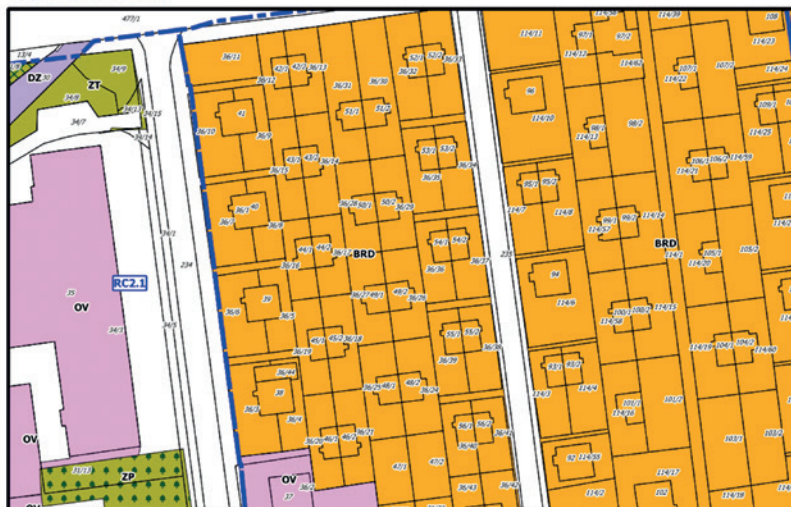

Tineola bisselliella

Na územný plán sa nevzťahuje autorské právo. Nie je umeleckým dielom architekta. Tou je urbanistická koncepcia zahrnutá v diele. Samotný územný plán je súborom pravidiel, ktorých cieľom je dosiahnuť výslednú kvalitu prostredia. Tá sa môže líšiť od konkrétnej vizuálnej predstavy architekta, ale musí obsahovať požadovanú kvalitu.

Správne spracovaný digitálny územný plán tvorí dátovú sadu, ktorá sa dá zverejniť na webe prostredníctvom GIS-servera. Digitálny územný plán obsahuje vrstvy (databázy), ktoré majú vizuálny a nevizuálny prejav. Vizuálne dáta sú prezentované formou grafiky a nevizuálne je možné zobrať ako tabuľku atribútov po kliknutí na vybraný prvok. Databázy je možné podľa zvolených parametrov prehliadať. A vytlačiť požadovanú zostavu dát.

ÚZEMNÝ PLÁN MESTA SVITĽA

Vytlačené z portálu Digitálne územné plány: www.upn.jazzarchitecture.sk. Údaje majú len informačný charakter. Informáciu žiadajte na mestskom úrade vo Svitave.

Minimálne požiadavky na zverejnený digitálny územný plán:

- prepínanie medzi vrstvami
- vyhľadávanie podľa parcelných čísel KN-C a KN-E
- zobrazovanie informácie zo záväznej časti kliknutím na prvok v mape
- tlač vybraných vrstiev

Možné rozšírenia:

- zverejnenie OGC služieb pre prepojenie s inými databázami
- editovanie a priama aktualizácia údajov
- prepojenie s inými databázami (evidencia obyvateľov, kataster...)
- 3D zobrazovanie

Technológia web-gis sa stále vylepšuje. Éra rastrových obrázkov je za nami. Základnou požiadavkou je funkčnosť a korektné spracovanie údajov do priestorových databáz.

Tlačená forma územného plánu je dôležitá pre uloženie oficiálneho dokumentu s originálom schvalovacej doložky a pre overenie pravosti informácie. Pre bežnú prácu je potrebné mať korektné a funkčne spracovaný digitálny územný plán.

AKO ČITAŤ ÚZEMNÝ PLÁN

Textová a grafická časť územného plánu tvorí jeden neoddeliteľný dokument. Musí sa čítať súčasne. Pokiaľ vyjadrenie regulácie v textovej časti je pomerne zrozumiteľné, pre správne prečítanie grafickej časti územného plánu a aj pre jej spracovanie je si potrebné osvojiť:

- javy označované ako stav a návrh majú rovnakú výpovednú hodnotu. Ich jediný zmysel je v čase schvaľovania územného plánu, kedy je potrebné zdôrazniť, čo sa mení oproti súčasnému stavu. Pre bežné používanie územného plánu nemajú žiadny praktický význam.
- výhľadové plochy nie sú záväzné, sú len informatívne. Na výhľadové plochy nie je možné umiestniť stavbu. Tieto plochy majú skôr informatívny význam a ďalšom možnom rozvoji.
- všetky javy zobrazené vo výkrese musia byť vysvetlené v legende/vysvetlivkách a rovnakým výrazom musia byť označené aj v textovej časti
- javy sú často popísané vo výkrese, čo zvyšuje zrozumiteľnosť
- všetky výkresy hovoria o tom istom riešení, výkresu si nesmú odporovať alebo zobrazovať rozporuplnú informáciu
- za záväzné časti riešenia a teda základné schvaľované vrstvy územného plánu patria:
  - využitie územia
  - regulované homogénne jednotky
  - verejnoprospešné stavby
  - záväzné riešenie dopravného a technického vybavenia
  - kompozícia a riešenie krajiny
  - zaberané plochy poľnohospodárskej a lesnej pôdy
- za informatívne javy, ktoré dokresľujú a dopĺňajú informácie v územnom pláne a neschvaľujú sa, sa považuje:
  - výškopis
  - katastrálna mapa
  - označenie jednotlivých prevádzok a občianskej vybavenosti a pod...

KTO TO ZAPLATÍ?

Dotácia pre spracovanie územnoplánovacej dokumentácie

je poskytovaná Ministerstvom dopravy, výstavby a regionálneho rozvoja SR podľa zákona č. 226/2011. Pre získanie dotácie sú upravené podmienky, ale hlavne:

- obec musí mať spracovaný a schválené zadanie
- požiadať o dotáciu začiatkom roka, spravidla medzi polovicou januára a koncom februára
- dotácia sa vzťahuje na max. 80% nákladov minulých v kalendárnom roku, kedy sa o ňu žiada.

Teda je vhodné rozdeliť náklady na územný plán tak, aby najväčšie položky išli na koncept a návrh územného plánu na úkor etáp pred a vrátane zadania územného plánu.

§19 zákona č. 50/1976 Z.z.

Náklady spojené s obstaraním územnoplánovacej dokumentácie uhrádza orgán územného plánovania, ktorý ju obstaráva. Orgán územného plánovania môže však požadovať čiastočnú alebo úplnú úhradu nákladov za obstaranie územnoplánovacej dokumentácie od orgánov štátnej správy, orgánov samosprávnych krajov, obcí, fyzických osôb alebo právnických osôb, ktorých výhradná potreba vyvolala obstaranie územnoplánovacej dokumentácie.

A predovšetkým:

Správnym nastavením stratégie a postupným napĺňaním krokov sa dosahuje šetrenie finančných prostriedkov, nakoľko väčšinou nedochádza k zbytočným investíciám.

OZ EnviArch

www.enviarch.sk
www.jazzarchitecture.sk
www.partnerstvospis.sk

Táto publikácia bola vytvorená v rámci projektu
„Aplikácie stratégie rozvoja obcí s dôrazom na udržateľný rozvoj“.

Prvé vydanie
Vydalo: OZ EnviArch

Spolufinancované zo zdrojov Programu rozvoja vidieka
SR 2007 – 2013

Rok vydania: 2015
Rozsah: 20 strán
Autor: Ing. arch. Martin Baloga, PhD.
Grafická úprava: ateliér ooooo
Náklad: 135 kusov
Nepredajné
Neprešlo jazykovou úpravou

ISBN 978-80-971956-2-5

© OZ EnviArch

Spolufinancované EÚ

Európsky poľnohospodársky fond pre rozvoj vidieka:
Európa investujúca do vidieckych oblastí

ISBN 978-80-971956-2-5